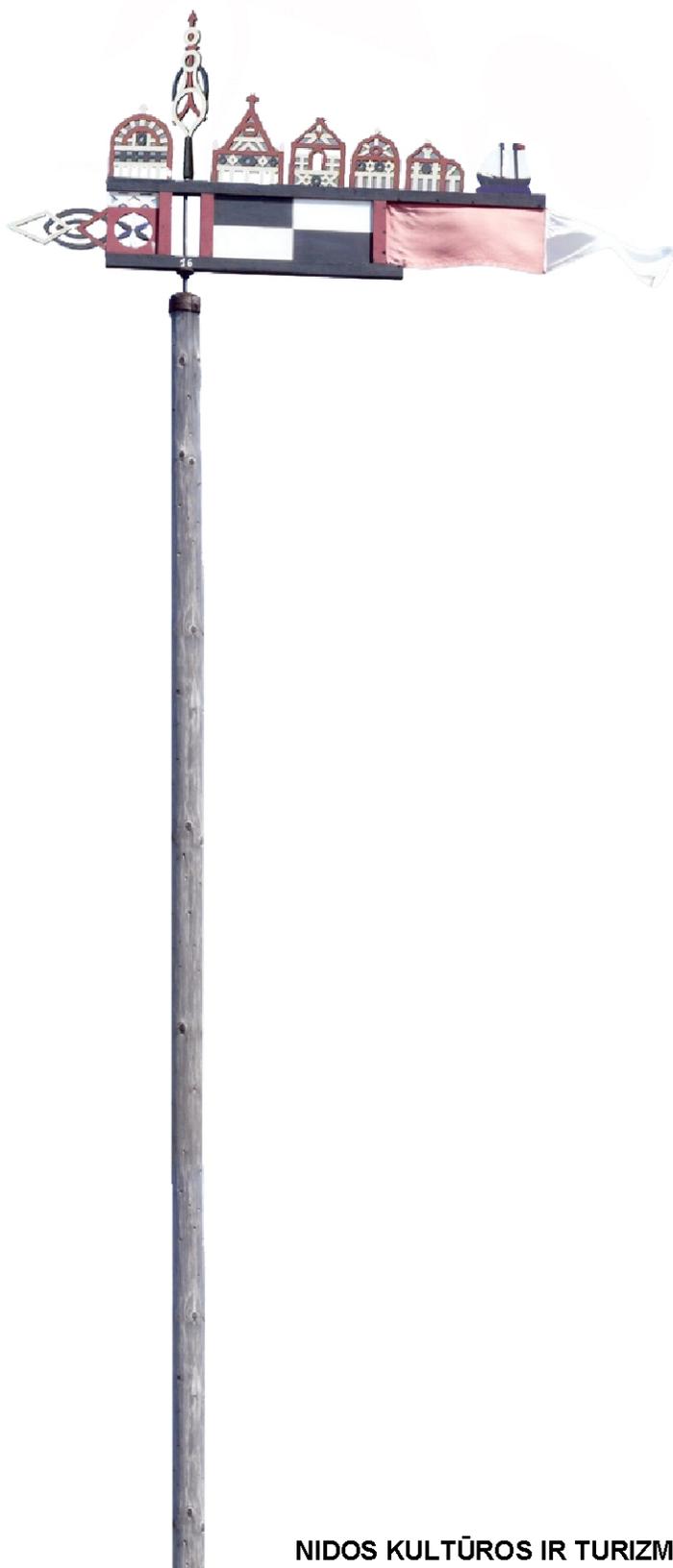

019690

VĒTRUNGĒ

NIDOS KULTŪROS IR TURIZMO INFORMACINIS CENTRAS „AGILA“

VĒTRUNGĖ

Unikalus Mažosios Lietuvos žvejų raižybos, baltiškos tautodailės pavyzdys, neturintis analogų visame pasaulyje. Vėtrungių atsiradimo istorija paprasta. Kad būtų lengviau kontroliuoti žvejybą Kuršių mariose, 1844 m. Prūsijos valdžios įsakymu įvesta speciali ženklinimo sistema – stačiakampio formos identifikaciniai skydai, išmarginti atitinkamu spalvų deriniu su raudonos ir baltos spalvos vėlevėle. Ženklų spalvos buvo pasirinktos kontrastingos: Kuršių Nerijai – juoda ir balta spalvos; rytiniam marių krantui (Klaipėdos kraštui) – balta ir raudona spalvos; pietiniui (Karaliaučiaus kraštui) – mėlyna ir raudona spalvos. Ilgainiui Kuršmarių žvejai pradėjo puošti paprastas identifikacines vėjarodes, joms suteikdami tikrų meno kurinių formas. Vėtrungių raižiniai – tarsi mažas kraštovaizdis, simbolinė saktmė apie žvejo gyvenimą. Be privalomų identifikacijos ženklų, žvejai atvaizduodavo gimtojo kaimo siluetą (sodybos, bažnyčia, švyturys), savo turtinę bei šeimyninę padėtį (manoma, kad pragręžtų angų skaičius rodė pagalbininkų ir giminaičių skaičių), religiją (kryžiai, baltų tikėjimo ornamentika) ir t.t. Tokiu būdu vėtrungėse liko užkoduota jūros, vėjo ir žmogaus veiklos sąveika, pajūrio kultūrinis kraštovaizdis, senųjų baltų tradicijos ir papročiai. Taip radosi Kuršių marių vėtrungės, kurias vietiniai dar vadindavo „herbais“, „karūnomis“ arba „vėlukais“.

URBANISTINĖ KONCEPCIJA

Ilgainiui pakitus žvejybos tradicijoms, išnyko senosios žvejų burvaltės, o su jomis ir vėtrungės. Prabėgo nemažai laiko, kol pajūryje gyvenantys tautodailininkai kartu su architektais prikėlė jas naujam gyvenimui. 1998 m. tvarkant marių krantinę Nidoje, gimusi idėja įrengti vėtrungių alėją po atviru dangumi materilizavosi. Pirmosios vėtrungės krantinę papuošė 2004 m. prie etnografinės žvejo sodybos ir nusitęsė iki pat Hermano Blodės muziejaus. Taigi senosios kurėnų vėtrungės – analogų pasaulyje neturintis reiškinys tampa reprezentaciniu regiono kodu, atvaizduotu Neringos herbe, unikaliu vietovės simboliu ir išskirtiniu suvenyru krašto svečiams.

Rekonstruojant kultūrinį centrą siūloma vadovautis jau pradėtais Kuršmarių krašto identiteto kristalizavimosi principais ir toliau ryškinti semantinę vėtrungės idėją. Naujasis kultūrinis centras gali tapti nauju Nidos veidrodžiu, reprezentuojančiu regiono kraštovaizdį, senasias tradicijas, papročius, istoriją.

Siekama sukurti įvairiapusiškai stiprų kultūrinį traukos centrą Nidos centrinėje dalyje. Išsprendus automobilių srauto parkavimo problemą, ateityje šalia pastato esamoje automobilių stovėjimo aikštelėje siūloma centrinės Nidos aikštės vieta. Miesto prieigose įrengiant automobilių saugojimo aikšteles, garažus su dviračių ir kitų ekologiškų transporto priemonių nuomos punktais skatinant vietos ekologinę pusiausvyrą, pėsčiųjų judėjimą.

ARCHITEKTŪRINĖ IDĖJA

Fasadų sprendime laikomasi senojo 1969 m. statyto kino teatro autoriaus užkoduotų kurybinių principų – pirmojo aukšto atvirumas, pastato mastelis, proporcijos. Architektūrine išraiška plėtojama istorinė, semantinė Vėtrungės tematika. Pirmojo aukšto fasaduose pabrėžiamos ašūro variacijos, etninės architektūros fasadiniai elementai, interpretuojantys senuosius Kuršmarių gyvenviečių identifikacijos ženklus (galimas vitražinis stiklo tonavimas arba aklini skydai). Pabrėžiamas esamas stogo briliis ir esamos atraminės sienelės „įrėmina“ pirmojo aukšto semantinę ornamentiką.

Ant stogo įsikūrę kultūrinio centro administracijos „nameliai“ (projekt.) architektūrine kalba interpretuoja senasias žvejų sodybas. Administracijos namelių fasadų medžiagiškumo pasirinkimo galimybė įvairi – nuo efektingo rūdinto vario skydelių apdailos, minimalistinio specialaus reljefinio tinko, iki ekologiškų skiedrinių čerpelių apkalimo ir kt. Esamas koncertų ir teatro scenos kubas paliekamas.

PLANINIS SPRENDIMAS - FUNKCIONALUMAS

Stengtasi kiek įmanoma efektyviau išnaudoti aiškaus perimetro sklypą, jį supančią gamtinę ir urbanizuotą aplinką. Išsaugomos sklype augančios pušys, kurias siūloma įtraukti į visuomeninį kultūrinio centro gyvenimą – formuojamas pusiau atviras vidinis kiemelis, kuriame praplečiama lauko kavinė, turizmo informacinio centro veikla. Pagrindinis įėjimas, kavinė ir turizmo informacinis centras orientuotas į siūlomos centrinės aikštės pusę (dabartinė automobilių stovėjimo aikštelė). Pietvakarių pusėje projektuojamo turizmo informacinio centro prieigose papildomai formuojama jaukaus mastelio terasuota atvira erdvė pušų paunksmėje.

Kuršių marių pusėje projektuojamas pagrindinis įėjimas su kasa, erdvus vestibulis iš kurio patenkama į kavinę, parodų sales, laiptine pakylama į antrajame aukšte įsikūrusias administracines patalpas. Ekspozicijos erdvės laisvai transformuojamos ir pritaikomos pagal konkrečią situaciją ir poreikius. Projektuojama galimybė parodų erdves praplėsti prijungiant šokių sales ir vestibulį, kavinę. Centrinė universali salė skirta koncertams, teatrui, kinui, konferencijoms paliekama esamoje vietoje praplečiant ją, įrengus balkono erdvę. Viso įrengiama 430 sėdimų vietų. Iš salės žmonių srautas tiesiogiai išleidžiamas į pėsčiųjų alėją, besiribojančia su šiaurine pastato pusę besiribojančia. Patekimas į pagalbines ir technines patalpas numatomas iš vakarinės pusės. Sandėliavimo patalpos įrengiamos rūsyje, po visu universalios salės kontūru.

KONSTRUKCINIAI SPRENDIMAI

Rekonstruojamo kultūros centro pristatytus pirmo aukšto tūrius jungia bendra stogo konstrukcija. Konstrukcija remiama ant išsaugomų atramų ir atitinkamai išsidėsčiusių atraminių kolonų tinklo. Šiuo sprendiniu paliekama galimybė laisvai keisti vidaus ekspozicines parodų erdves, sujungti jas su šokių salėmis arba vestibuliu. Visu pastato perimetru pirmajame aukšte pabrėžiamas erdvinis atvirumas, plėtojant ažūriškumą, vitrininius fasadus. Pagalbinės ir sandėliavimo patalpos projektuojamos rūsyje, po universalios salės korpusu. Ant stogo esamą statišką siluetą papildo karpyto kontūro karkasinio tipo administracijos nameliai. Plastiškas siluetas senajam kultūriniam centrai suteikia trūkstantos ir Nidai būdingos kurortinės senųjų žvejų sodybų charakteringos elegancijos.

TECHNOEKONOMINIAI RODIKLIAI

Sklypo rodikliai:

Sklypo plotas	2092 m ²
Sklypo užstatymo plotas	1585.09 m ²
Sklypo užstatymo intensyvumas	83.32 %
Sklypo užstatymo tankumas	75.75 %

Bendrieji statinio rodikliai:

Bendrasis plotas	2175.71 m ²
Pagrindinis plotas	1228.73 m ²
Pagalbinis plotas	946.98 m ²
Pastato tūris	11224.50 m ³
Auštų skaičius	2 su rūsiu
Pastato aukštis	15.50 m

Preliminari pastato statybos kaina: 12 424 294 LT

Detalesnis suvestinis statybos kainos paskaičiavimas pagal pateiktą konkursinį Nidos kultūros ir turizmo centro „Agila“ rekonstrukcijos projektą (devizu 019690) pridedamas papildomai Antrajame voke.